C/2025/6325

3.12.2025.

Mišljenje Europskog odbora regija – Europska obrambena pripravnost 2030.

(C/2025/6325)

Izvjestitelj: Ricardo RIO (PT/EPP), gradonačelnik Brage, Portugal

Referentni dokument/i:

Zajednička komunikacija o europskoj obrambenoj spremnosti 2030.

JOIN(2025) 120 final

Prijedlog uredbe Vijeća o uspostavi sigurnosnih mjera za Europu (SAFE)

COM(2025) 122 final

Komunikacija o prihvaćanju povećanih rashoda u okviru Pakta o stabilnosti i rastu

C(2025) 2000 final

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni uredaba (EU) 2021/694, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697, (EU) 2021/1153, (EU) 2023/1525 i 2024/795, u pogledu poticanja ulaganja povezanih s obranom u proračunu EU-a radi provedbe plana ReArm Europe,

COM(2025) 188 final

I. PREPORUKE ZA IZMJENE

COM(2025)122 final

Prijedlog uredbe Vijeća o uspostavi sigurnosnih mjera za Europu (SAFE)

Amandman 1.

Uvodna izjava 19.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Kako bi se osigurala pravodobna dostupnost i opskrba obrambenim proizvodima iz europske obrambene tehnološke i industrijske baze te ubrzala njezina prilagodba strukturnim promjenama i time povećala učinkovitost dodijeljene financijske pomoći, važno je utvrditi minimalne uvjete povezane s vrijednošću ostvarenom u Uniji. Stoga bi ugovori o zajedničkoj nabavi trebali sadržavati uvjet da troškovi komponenti podrijetlom iz Unije***, država EFTA-e koje su članice EGP-a*** ili Ukrajine ne budu manji od **65** % procijenjenih troškova krajnjeg proizvoda.	Kako bi se osigurala pravodobna dostupnost i opskrba obrambenim proizvodima iz europske obrambene tehnološke i industrijske baze te ubrzala njezina prilagodba strukturnim promjenama i time povećala učinkovitost dodijeljene financijske pomoći, važno je utvrditi minimalne uvjete povezane s vrijednošću ostvarenom u Uniji. Stoga bi ugovori o zajedničkoj nabavi trebali sadržavati uvjet da troškovi komponenti podrijetlom iz Unije ili Ukrajine ne budu manji od ***70*** % procijenjenih troškova krajnjeg proizvoda.

Obrazloženje

Svrha je ove Uredbe ojačati europsku obrambenu industriju i ujedno dodatno poduprijeti Ukrajinu. U tom kontekstu pri izračunu europske vrijednosti ugovora o zajedničkoj nabavi u obzir treba uzimati samo države članice EU-a i Ukrajinu.

Amandman 2.

Uvodna izjava 22.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Države članice koje žele dobiti financijsku pomoć u okviru instrumenta SAFE trebale bi Komisiji podnijeti zahtjev kojem prilažu plan ulaganja u europsku obrambenu industriju. Kako bi se olakšala izrada planova, Komisija i države članice trebale bi međusobno komunicirati s ciljem utvrđivanja okvirnih dodjela iznosa zajmova. Komisija bi trebala ocijeniti sve zahtjeve koje podnesu države članice. Pri ocjeni nacionalnih planova Komisija bi se, prema potrebi, trebala osloniti na stručno znanje EDA-e ili Vojnog stožera EU-a. Komisija bi iznose zajma dotičnim državama članicama trebala dodijeliti uz primjenu načela jednakog postupanja, solidarnosti, proporcionalnosti i transparentnosti, posebno ako zbroj zatraženih iznosa zajma premašuje ukupni maksimalni iznos financijske pomoći dostupne u okviru instrumenta SAFE. ***Zajmove bi trebalo raspodijeliti među državama članicama koje primjenjuju načela jednakog postupanja, solidarnosti, proporcionalnosti i transparentnosti.*** U planovima ulaganja u europsku obrambenu industriju trebalo bi opisati mjere za jačanje otpornosti europskog obrambenog industrijskog sektora, posebno olakšavanjem pristupa obrambenom tržištu za MSP-ove, poduzeća srednje tržišne kapitalizacije i nove aktere u području obrane.	Države članice koje žele dobiti financijsku pomoć u okviru instrumenta SAFE trebale bi Komisiji podnijeti zahtjev kojem prilažu plan ulaganja u europsku obrambenu industriju. Kako bi se olakšala izrada planova, Komisija i države članice trebale bi međusobno komunicirati s ciljem utvrđivanja okvirnih dodjela iznosa zajmova. Komisija bi trebala ocijeniti sve zahtjeve koje podnesu države članice. Pri ocjeni nacionalnih planova Komisija bi se, prema potrebi, trebala osloniti na stručno znanje EDA-e ili Vojnog stožera EU-a. Komisija bi iznose zajma dotičnim državama članicama trebala dodijeliti uz primjenu načela jednakog postupanja, solidarnosti, proporcionalnosti i transparentnosti, posebno ako zbroj zatraženih iznosa zajma premašuje ukupni maksimalni iznos financijske pomoći dostupne u okviru instrumenta SAFE. U planovima ulaganja u europsku obrambenu industriju trebalo bi opisati mjere za jačanje otpornosti europskog obrambenog industrijskog sektora, posebno olakšavanjem pristupa obrambenom tržištu za MSP-ove, poduzeća srednje tržišne kapitalizacije i nove aktere u području obrane. ***Da bi se osiguralo uključivanje MSP-ova i široka raspodjela financijskih sredstava za industrijski ekosustav europske obrambene tehnološke i industrijske baze, u okviru instrumenta SAFE prednost treba davati projektima u kojima sudjeluju barem dva MSP-a iz država članica.***

Obrazloženje

Brisanje suvišnog teksta.

Amandman 3.

Uvodna izjava 25.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Zajednička nabava trebala bi uključivati najmanje dvije zemlje sudionice koje su države članice***, države EFTA-e koje su članice EGP-a ili Ukrajina, od kojih bi barem jedna trebala biti država članica koja prima potporu u obliku zajma u okviru instrumenta SAFE***. Osim toga, sudjelovanje u zajedničkim nabavama s državom članicom uz financijsku potporu u okviru instrumenta SAFE trebalo bi dopustiti i zemljama pristupnicama, drugim zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatima te ostalim trećim zemljama s kojima je Unija sklopila partnerstvo u području sigurnosti i obrane (NBI). ***Države EFTA-e koje su članice EGP-a i Ukrajinu opravdano je uključiti među zemlje koje se mogu ubrajati u minimalni broj potreban za zajedničku nabavu na temelju bliskog partnerstva tih***	Zajednička nabava trebala bi uključivati najmanje dvije zemlje sudionice koje su države članice. Osim toga, sudjelovanje u zajedničkim nabavama s državom članicom uz financijsku potporu u okviru instrumenta SAFE trebalo bi dopustiti i ***državama EFTA-e koje su članice EGP-a, Ukrajini,*** zemljama pristupnicama, drugim zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatima te ostalim trećim zemljama s kojima je Unija sklopila partnerstvo u području sigurnosti i obrane (NBI). Države članice potiču se i na daljnju potporu Ukrajini opremom nabavljenom uz financijsku pomoć iz instrumenta SAFE.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
zemalja s Unijom u industrijskoj obrambenoj proizvodnji i zbog činjenice da se Ukrajina izravno suočava s aktualnom ruskom ratnom agresijom. Države članice potiču se i na daljnju potporu Ukrajini opremom nabavljenom uz financijsku pomoć iz instrumenta SAFE. ***Očekuje se da će sudjelovanje tih trećih zemalja u zajedničkim nabavama dodijeljenima europskoj obrambenoj tehnološkoj i industrijskoj bazi ili obrambenoj tehnološkoj i industrijskoj bazi Ukrajine ili država EFTA-e koje su članice EGP-a povećati agregiranje potražnje na razinu koja je potrebna za povećanje industrijskih kapaciteta i pridonijeti interoperabilnosti sustava i proizvoda koje upotrebljavaju najbliži partneri Unije u tom području te eventualno omogućiti državama članicama koje sudjeluju u tim nabavama da postignu povoljnije cijene.***	

Obrazloženje

Svrha ovog instrumenta EU-a jest osigurati obrambenu pripravnost EU-a do 2030. jačanjem lanca opskrbe EU-a u području obrane. Cilj mu je poticati zajedničku nabavu EU-a u području obrane. Kako bi to bilo djelotvorno, trebale bi sudjelovati najmanje dvije države članice EU-a, a ne jedna. Treba jasno istaknuti dimenziju EU-a.

Amandman 4.

Uvodna izjava 27.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
U tu bi svrhu trebalo olakšati dodjelu ugovora na temelju zajedničke nabave koja uključuje najmanje ***jednu državu članicu*** uz potporu financijske pomoći u okviru instrumenta SAFE. Stoga bi trebalo smatrati da se države članice koje provode zajedničke nabave uz pomoć instrumenta SAFE nalaze u hitnoj situaciji koja proizlazi iz krize, što opravdava primjenu pregovaračkog postupka bez objave poziva na nadmetanje kako je predviđeno Direktivom 2009/81/EZ. Osim toga, kako bi se zaštitili sigurnosni interesi država članica koje sudjeluju u zajedničkim nabavama uz potporu iz instrumenta SAFE, također je potrebno predvidjeti mogućnost otvaranja postojećeg okvirnog sporazuma ili ugovora za javne naručitelje država članica koje prvotno nisu bile stranke tog sporazuma, iako u njemu prvotno nije bila predviđena takva mogućnost, pod uvjetom da se s tim prethodno suglasi poduzeće s kojim je sklopljen okvirni sporazum.	U tu bi svrhu trebalo olakšati dodjelu ugovora na temelju zajedničke nabave koja uključuje najmanje ***dvije države članice*** uz potporu financijske pomoći u okviru instrumenta SAFE. Stoga bi trebalo smatrati da se države članice koje provode zajedničke nabave uz pomoć instrumenta SAFE nalaze u hitnoj situaciji koja proizlazi iz krize, što opravdava primjenu pregovaračkog postupka bez objave poziva na nadmetanje kako je predviđeno Direktivom 2009/81/EZ. Osim toga, kako bi se zaštitili sigurnosni interesi država članica koje sudjeluju u zajedničkim nabavama uz potporu iz instrumenta SAFE, također je potrebno predvidjeti mogućnost otvaranja postojećeg okvirnog sporazuma ili ugovora za javne naručitelje država članica koje prvotno nisu bile stranke tog sporazuma, iako u njemu prvotno nije bila predviđena takva mogućnost, pod uvjetom da se s tim prethodno suglasi poduzeće s kojim je sklopljen okvirni sporazum.

Obrazloženje

Vidjeti prethodno obrazloženje.

Amandman 5.

Članak 2. stavak 3.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
„zajednička nabava” znači postupak javne nabave obrambenih proizvoda ili drugih proizvoda za obrambene namjene i ugovori koji iz njega proizlaze, a koji provodi najmanje jedna država članica koja prima financijsku pomoć u okviru ovog instrumenta i još jedna država članica ***ili jedna članica Europskog udruženja slobodne trgovine koja je članica Europskog gospodarskog prostora („države EFTA-e koje su članice EGP-a”) ili Ukrajina.*** Osim toga, zajednička javna nabava može uključivati zemlje pristupnice, zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidate, kao i ostale treće zemlje s kojima je Unija sklopila partnerstvo u području sigurnosti i obrane (neobvezujući instrument, NBI).	„zajednička nabava” znači postupak javne nabave obrambenih proizvoda ili drugih proizvoda za obrambene namjene i ugovori koji iz njega proizlaze, a koji provodi najmanje jedna država članica koja prima financijsku pomoć u okviru ovog instrumenta i još jedna država članica. Osim toga, zajednička javna nabava može uključivati ***države članice Europskog udruženja slobodne trgovine koje su članice Europskog gospodarskog prostora („države EFTA-e koje su članice EGP-a”), Ukrajinu,*** zemlje pristupnice, zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidate, kao i ostale treće zemlje s kojima je Unija sklopila partnerstvo u području sigurnosti i obrane (neobvezujući instrument, NBI).

Obrazloženje

U zajedničku nabavu trebale bi biti uključene najmanje dvije države članice EU-a kako bi ona imala dodanu vrijednost EU-a i kako bi se mogli koristiti zajmovi EU-a.

Amandman 6.

Članak 4. stavak 3.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Odstupajući od stavka 1., javne nabave koje provodi jedna država članica mogu biti prihvatljive za potporu u okviru instrumenta SAFE u prvih 12 mjeseci od stupanja na snagu Uredbe. Ako država članica uključi takvu javnu nabavu u plan iz članka 7. stavka 2., ona aktivno poduzima sve potrebne korake kako bi korištenje tog ugovora proširila na barem još jednu državu članicu ili jednu državu EFTA-e koja je članica EGP-a ili Ukrajinu, uz bilo koju zainteresiranu zemlju pristupnicu, zemlju kandidatkinju, potencijalnog kandidata ili drugu treću zemlju s kojom je Unija sklopila partnerstvo u području sigurnosti i obrane. Uvjeti prihvatljivosti utvrđeni u članku 16. stavcima od 2. do 12. primjenjuju se mutatis mutandis.	

Obrazloženje

Vidjeti prethodno obrazloženje.

Amandman 7.

Članak 8. stavak 4.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Pri donošenju provedbene odluke u skladu sa stavkom 2. Komisija razmatra postojeće i očekivane potrebe za financiranjem države članice koja podnosi zahtjev, kao i zahtjeve za financijsku pomoć na temelju ove Uredbe koje su već podnijele ili planiraju podnijeti druge države članice, primjenjujući pritom načela jednakog postupanja, solidarnosti, proporcionalnosti i transparentnosti.	

Amandman 8.

Članak 16. stavak 7. i članak 8.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Infrastruktura, postrojenja, imovina i resursi ugovaratelja i podugovaratelja uključenih u zajedničku javnu nabavu koji se koriste za potrebe zajedničke javne nabave moraju se nalaziti na državnom području države članice***, države EFTA-e koja nije članica EGP-a*** ili Ukrajine. Ako ugovaratelji ili podugovaratelji uključeni u zajedničku javnu nabavu nemaju lako dostupne alternative ili relevantnu infrastrukturu, postrojenja, imovinu i resurse na državnom području države članice***, države EFTA-e koja je članica EGP-a*** ili Ukrajine, mogu koristiti svoju infrastrukturu, postrojenja, imovinu i resurse koji se nalaze ili drže izvan tih područja ako to korištenje nije u suprotnosti sa sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica.	Infrastruktura, postrojenja, imovina i resursi ugovaratelja i podugovaratelja uključenih u zajedničku javnu nabavu koji se koriste za potrebe zajedničke javne nabave moraju se nalaziti na državnom području države članice ili Ukrajine. Ako ugovaratelji ili podugovaratelji uključeni u zajedničku javnu nabavu nemaju lako dostupne alternative ili relevantnu infrastrukturu, postrojenja, imovinu i resurse na državnom području države članice ili Ukrajine, mogu koristiti svoju infrastrukturu, postrojenja, imovinu i resurse koji se nalaze ili drže izvan tih područja ako to korištenje nije u suprotnosti sa sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica.
Cijena komponenti podrijetlom iz Unije***, države EFTA-e koja je članica EGP-a*** ili Ukrajine ne smije biti niža od ***65*** % procijenjene cijene konačnog proizvoda. Nijedna se komponenta ne smije dobavljati iz treće zemlje koja postupa suprotno sigurnosnim i obrambenim interesima Unije ili njezinih država članica.	Cijena komponenti podrijetlom iz Unije ili Ukrajine ne smije biti niža od ***70*** % procijenjene cijene konačnog proizvoda. Nijedna se komponenta ne smije dobavljati iz treće zemlje koja postupa suprotno sigurnosnim i obrambenim interesima Unije ili njezinih država članica.

Obrazloženje

Instrument SAFE treba prije svega doprinositi jačanju lanca opskrbe u području obrane EU-a i pomoći Ukrajini, a ne služiti za financiranje obrambene industrije izvan EU-a.

Amandman 9.

Novi članak 18.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	Kriteriji za isključenje ***Iz postupka podnošenja zahtjeva isključuju se države koje ne poštuju vladavinu prava EU-a, odnosno države članice za koje je pokrenut postupak iz članka 7. UEU-a, kao i države koje nisu članice EU-a, uključujući zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje, koje:*** — ***ne poštuju temeljne vrijednosti EU-a kao što su vladavina prava, temeljna prava i demokracija, uključujući lokalnu demokraciju;*** — ***pokazuju nisku razinu usklađenosti sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a;*** — ***ne održavaju dobrosusjedske odnose s državama članicama EU-a;*** — ***sustavno ne poštuju presude Europskog suda za ljudska prava.*** ***Kad je riječ o zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama, godišnja izvješća Europske komisije o proširenju i vladavini prava pružaju dobar uvid u stanje u pogledu tih pitanja.***

Obrazloženje

Obrambena industrija u zemljama koje ne poštuju vladavinu prava EU-a i ljudska prava i slobodu ne smije se podupirati iz proračuna EU-a jer bi te zemlje u budućnosti mogle postati prijetnja sigurnosti EU-a.

COM(2025) 188 final

(Prijedlog uredbe o poticanja ulaganja povezanih s obranom u proračunu EU-a)

Amandman 10.

Uvodna izjava 13.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Uredba (EU) 2023/1525 Europskog parlamenta i Vijeća o podupiranju proizvodnje streljiva (ASAP)[8] donesena je kako bi se financijski podupiralo hitno jačanje reaktivnosti EDTIB-a i njegove sposobnosti da zajamči pravodobnu dostupnost streljiva zemlja-zemlja i topničkog streljiva, kao i raketa. Dobrovoljni prijenosi sredstava dodijeljenih državama članicama u okviru podijeljenog upravljanja za instrument ASAP, kao i dodatni dobrovoljni doprinosi država članica ili drugih relevantnih dionika trebali bi doprinositi pružanju potpore za povećanje proizvodnih kapaciteta Unije i	

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
nakon 30. lipnja 2025. Uredbu (EU) 2023/1525 stoga bi trebalo izmijeniti kako bi se uvela ta mogućnost. Budući da se ta uredba pokazala korisnom za razvoj novih kapaciteta za proizvodnju baruta / pogonskih sredstava, eksploziva, čahura i raketa te za razvoj kapaciteta za testiranje u cijeloj Uniji, primjereno je osigurati da se njezina primjena produlji do 31. prosinca 2026.	

Obrazloženje

Korištenje sredstava kohezijske politike za proizvodnju streljiva i dalje je kontroverzno i nije u skladu sa stajalištem OR-a usvojenim u dokumentu RESOL-VII/006.

Amandman 11.

Nova uvodna izjava 15.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	Obrambena industrija može se podupirati u okviru kohezijske politike samo ako je u skladu s temeljnom zadaćom podržavanja socioekonomskog i teritorijalnog razvoja i općim ciljem te politike, navedenim u UFEU-u, da se smanjuju razlike u stupnju razvijenosti među regijama i zaostalost regija u najnepovoljnijem položaju.

II. **PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

1. podržava napore Europske komisije da poboljšanjem europskih lanaca opskrbe u području obrane, povećanjem ulaganja država članica i zajedničkom nabavom u interesu razvoja interoperabilnosti i ekonomije razmjera osigura obrambenu pripravnost EU-a do 2030. Istodobno treba poticati suradnju s državama članicama kako bi se uklonile regulatorne prepreke unutar EU-a, kao što su licencije i certificiranje, radi stvaranja integriranijeg tržišta obrambenih proizvoda i podupiranja ne samo vodećih poduzeća u tom sektoru nego prije svega MSP-ova, osobito malih, ali vrlo uspješnih i pametnih specijaliziranih poduzeća;

2. u tom kontekstu pozdravlja objavu skupnog paketa za obrambenu pripravnost, čiji je cilj uklanjanje regulatornih uskih grla, i poziva na njegovo brzo usvajanje kako bi se potaknulo stvaranje jedinstvenog tržišta obrambenih proizvoda EU-a. Da bi se ubrzalo jačanje europske obrambene industrije, nužno je znatno pojednostaviti procese i ukloniti regulatorno i administrativno opterećenje u svim sektorima, pri čemu treba voditi računa o posebnostima malih i srednjih poduzeća;

3. podsjeća na osnivanje Radne skupine OR-a za obranu i potiče druge institucije da s njome surađuju. Istovremeno, u širem smislu naglašava važnost suradnje i izgradnje saveza, naročito s Europskom mrežom regija angažiranih u području obrane;

4. zalaže se za snažan proračun EU-a za obranu, zasnovan na dodatnim sredstvima, kao i za integrirano tržište obrambenih proizvoda EU-a i bolju koordinaciju nacionalnih narudžbi. Napominje da kohezijska politika, u skladu sa svojom osnovnom misijom, može podupirati obrambenu industriju ako ta industrija doprinosi otvaranju radnih mjesta i gospodarskom rastu na regionalnoj razini i poziva na daljnje jačanje sinergije između kohezijske politike i obrambenih ciljeva;

5. međutim, naglašava da treba odbaciti mogućnost prijenosa sredstava kohezijske politike, čak i na dobrovoljnoj osnovi, da bi se povećali proizvodni kapaciteti za proizvodnju streljiva u okviru Uredbe o podupiranju proizvodnje streljiva, s obzirom na to da bi to moglo dovesti do situacije u kojoj postoji drastično neuravnotežena dostupnost resursa kohezijske politike, a upravljačka tijela i korisnici ne raspolažu sredstvima nužnima za ispunjavanje svojih dugoročnih obveza i ciljeva;

6. dodaje da je u razvoju snažnog tržišta obrambenih proizvoda EU-a apsolutno nužno očuvati regionalnu koheziju i lokalnu stabilnost područja u kojima se nalaze vodeća nacionalna poduzeća i regionalni klasteri u području obrane;

7. poziva na to da se napori koje EU ulaže u području obrane osmisle tako da upotpunjuju i jačaju strukture i kapacitete NATO-a, čime bi se poboljšala opća usklađenost i interoperabilnost s obzirom na rastuće sigurnosne prijetnje, pri čemu treba izbjegavati udvostručavanje funkcija i struktura NATO-a;

8. insistira da treba ojačati postojeće resurse europske obrambene industrije, prije svega postojeće regionalne klastere, kao i revitalizirati regionalne klastere na našim granicama, u skladu s prioritetima i nedostacima u kapacitetima navedenima u zajedničkoj Bijeloj knjizi o europskoj obrambenoj pripravnosti 2030.;

9. ističe važnu ulogu regija u stvaranju regionalnih obrambenih klastera i povezivanju lokalnih i regionalnih vlasti i relevantnih dionika s nacionalnim i europskim tijelima, prije svega kad je riječ o prioritetima, budućim potrebama i izazovima;

10. naglašava važnost povećanja razmjera industrijskih ekosustava EU-a u području obrane, s posebnim naglaskom na malim i srednjim poduzećima i *start-up* poduzećima, kao i važnost podupiranja njihove specijalizacije kako bi se osigurala konkurentnost lanaca opskrbe EU-a u području obrane. U tom pogledu podsjeća na važnu ulogu koju regije i gradovi mogu imati u podupiranju poduzeća u razvoju tehnologija, internacionalizaciji i pristupu tržištu, kao i u poticanju suradnje među europskim regijama i stvaranju sinergije između znanja i vještina;

11. vjeruje da bi posebnu pozornost trebalo posvetiti regijama uz vanjske granice i podržava proširenje inicijativa za zaštitu granica EU-a, kao što je štit na istočnoj granici. Također poziva na to da lokalne i regionalne vlasti u pograničnim regijama izloženima riziku od agresije dobiju posebnu potporu, i to poglavito namjenske instrumente financiranja, za povećanje svoje pripravnosti i prilagodbu svoje socioekonomske infrastrukture i svojih politika;

12. prepoznaje ključnu ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u jačanju civilne pripravnosti i unapređenju otpornosti EU-a na hibridne prijetnje. Manipulacija informacijama iz inozemstva i uplitanje trećih zemalja, kibernetički napadi i ekonomski pritisci primjeri su izazova s kojima se trenutačno suočavaju lokalne i regionalne vlasti, naročito one na istočnim granicama EU-a. Zbog svoje blizine lokalnom stanovništvu one postaju ključni akteri u, među ostalim, suzbijanju dezinformacija i educiranju javnosti o civilnoj zaštiti i obrani; zbog toga ističe da je važno da u razvoj nacionalnih planova civilne obrane bude uključena i regionalna razina;

13. naglašava važnost podupiranja tehnologija s dvojnom namjenom u okviru ulaganja u obranu kako bi se ojačao obrambeni sektor, stvorila neizravna korist za civilne sektore, promicala suradnja između javnog sektora, tehnoloških poduzeća i istraživačkih centara, maksimalno iskoristio disruptivni razvoj *start-up* poduzeća i omogućilo inoviranje u regijama u kojima ne postoji tradicionalna obrambena industrija. Također ističe važnost razmjene dobrih praksi među regijama o kombiniranom korištenju raznih instrumenata kohezijske politike za dvojnu tehnologiju u cilju poticanja socioekonomskog i teritorijalnog razvoja;

Sigurnosne mjere za Europu (SAFE)

14. smatra da 150 milijardi eura u zajmovima za jačanje obrambene industrije EU-a, koje omogućuje proračun EU-a, mora prije svega koristiti državama članicama EU-a i Ukrajini te da taj financijski instrument EU-a mora uključivati najmanje dvije države članice;

15. osim toga, radi poštovanja duha instrumenta SAFE i krajnjeg cilja paketa za obrambenu pripravnost EU-a, što je korištenje do 800 milijardi eura za obranu EU-a, traži da se u kriterijima tog instrumenta jasnije navede da se prednost daje europskim proizvodima, odnosno da uvjet bude da u konačnom proizvodu udio cijene komponenti podrijetlom iz EU-a bude najmanje 70 % i da tijelo nadležno za dizajn bude u EU-u;

16. također traži da se infrastruktura, postrojenja i resursi ugovaratelja i podugovaratelja nalaze u EU-u ili Ukrajini i da se nakon procjene Komisije druga područja uzimaju u razmatranje samo ako nema druge alternative;

17. naglašava da uvjet za financiranje EU-a mora biti potpuno poštovanje vladavine prava, demokracije i ljudskih prava, kako za države članice tako i za korisnike iz trećih zemalja;

18. poziva da se pojasni kako će Komisija postupati u slučaju da zatraženi iznosi premašuju dostupnu financijsku pomoć, kada prednost treba dati projektima kojima se jača obrambena pripravnost EU-a. Pritom treba imati u vidu komponente proizvedene u EU-u, lokacije izvođača, sudjelovanje MSP-ova i potporu regionalnim obrambenim klasterima i ujedno osigurati da se ne destabiliziraju lokalna gospodarstva i da se očuvaju postojeći industrijski resursi;

Prihvaćanje povećanih rashoda za obranu u okviru Pakta o stabilnosti i rastu

19. napominje da se brojne države članice suočavaju s fiskalnim ograničenjima i ne mogu se više zaduživati, a da pritom ne ugroze održivost, što iziskuje diferenciranu primjenu klauzule o odstupanju i dovodi u pitanje njezinu djelotvornost, s obzirom na to da ju je dosad aktiviralo samo 16 zemalja;

20. zabrinut je da je vremenski okvir, odnosno razdoblje od četiri godine, prekratak da bi se državama članicama pomoglo da u svoje proračune strukturno uključe potrošnju za obranu i izbjegnu tzv. fiskalnu liticu;

21. traži vremenski okvir od dva razdoblja (do 2032.) kako bi se državama članicama pomoglo da obranu uključe u svoj standardni proračun, a obrambenoj industriji EU-a osigurala potrebna predvidljivost. Države članice trebale bi iskoristiti te dodatne četiri godine da postupno uključe potrošnju za obranu u svoje nacionalne proračune;

22. napominje da se i instrument SAFE i aktivacija klauzule o odstupanju zasnivaju na poticanju korištenja državnog duga radi financiranja naše sigurnosti, a to bi moglo pogoršati regionalne razlike i dodatno fragmentirati europsko obrambeno tržište. S time u vezi, EU mora osmisliti europski financijski instrument za kratkoročno poticanje ulaganja i sposobnosti u području sigurnosti i obrane putem zajedničkog europskog duga;

23. smatra da EU mora raditi na svojoj obrani i sigurnosti i u dugoročnom razdoblju, do 2050., i da oslanjanje na zaduživanje radi strukturnog financiranja naše sigurnosti nije održivo rješenje. Stoga predlaže uspostavu novog sustava stvarnih vlastitih sredstava kako bi se zajamčila sposobnost EU-a da u budućnosti djelotvorno odgovara na sigurnosne izazove.

Bruxelles, 15. listopada 2025.

Predsjednica
Europskog odbora regija
Kata TÜTTŐ